

Regler för ansökan om elevresor och inackorderingstillägg

Dokumentnamn: Regler för ansökan om elevresor och inackorderingstillägg		
Dokumentansvarig: Stina Andersson administrativ chef		Beslutsdatum: 2025-05-21
Godkänd av: Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	Version: [3.0]	Dnr: SK-2025/00295-1 ersätter SK-2022/00258-8

Innehållsförteckning

Regler för ansökan om elevresor och inackorderingstillägg för Umeå kommuns

gymnasieelever	1
1. Rättsliga utgångspunkter elevresor och inackordering.....	3
1.1 Grundförutsättningar för dagliga resor mellan bostad och skola	4
1.2 Elevresor som ej omfattas	5
1.3 Avståndsmätning	5
1.4 Förändringar i skolsituationen ska meddelas	5
2. Busskort för elevresa	6
2.1 Ansökan och utlämning av busskort	6
3. Kontantersättning för elevresa	6
3.1 Kontantersättning om avstånd mellan bostad och närmaste hållplats överstiger 4 kilometer	6
3.2 Kontantersättning för dagliga resor med färdtjänst	7
4. Ansökan om stöd till inackordering	8
4.1 Grundförutsättning för stöd till inackordering	8
4.2 Ansökan och utbetalning av stöd till inackordering	8
4.3 Avståndsmätning	9
4.4 Förändringar i elevens skolsituation ska meddelas	9

1. Rättsliga utgångspunkter elevresor och inackordering

Elever i gymnasieskolan har inte rätt till skolskjuts likt elever i grundskolan, men har under vissa förutsättningar rätt till ekonomiskt stöd för dagliga resor mellan folkbokföringsadress och skola i syfte att garantera lika tillgång till utbildning, genom kompensation för kostnader för elevresor i vissa fall.

De bestämmelser som reglerar ersättning för gymnasieelever finns i Lagen om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor (1991:1110) och Förordningen om kommunernas skyldighet att svara för vissa elevresor (1991:1120). Enligt lagens 2 § ska hemkommunen, för elev som har rätt till studiehjälp enligt studiestödslagen (1999:1395), ansvara för elevens kostnader för dagliga resor mellan bostaden och skolan.

Kommunens ansvar gäller enligt förarbetena¹ för sådana resor där färdvägen är minst sex kilometer. I bestämmelsen anges att stödet ska ges kontant eller på annat lämpligt sätt, enligt kommunens bestämmande. Om stödet ges kontant är kommunen inte skyldig att ge högre ersättning per månad än vad som motsvarar 1/30 av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken (2010:110), för varje hel kalendermånad som eleven har kostnader för resor mellan bostaden och skolan².

Vidare framgår enligt 2 § i förordningen att kommunen bestämmer hur resorna ska ske. Kommunen kan välja mellan att själv ordna resorna, dela ut busskort eller betala resekostnaderna för ett visst färdmedel.

I ovan nämnda författningar saknas bestämmelser om överklagande, varpå beslut enligt dessa bestämmelser, endast kan bli föremål för laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725).

För elever folkbokförda i Umeå kommun utgår stödet i första hand i form av ett busskort. Stödet kan även utgå som en kombination av busskort och kontanterersättning om kraven för det uppfylls. Hemkommunen är ansvarig för dagliga resor för elever i fristående gymnasieskolor under samma förutsättningar som för elever i kommunala gymnasieskolor. Enligt handbok för gymnasieantagning³ omfattas även elever i kommunal vuxenutbildning samt folkhögskola.

Om elevens folkbokföringsadress är närmare än sex kilometer från skolan men eleven bor växelvis hos en vårdnadshavare som bor mer än 6 kilometer från skolan, är eleven berättigad till stöd till dagliga elevresor, under förutsättning att båda vårdnadshavarna är folkbokförd i

¹ Prop. 1990/91:85

² Prop. 1992/93:230

³ Handbok för gymnasieantagning 2023-2024 s. 127

Umeå kommun. Detta enligt beslut i Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, 2020-12-06, (SK-2020/00489). En elev som inte är folkbokförd hos någon av sina vårdnadshavare bedöms inte ha växelvist boende.

För elever som går i anpassad gymnasieskola gäller Umeå kommuns reglemente för skolskjuts. Där en individuell prövning utifrån elevens behov ska göras av rätten till skolskjuts, enligt 18 kap. 30 § skollagen (2010:800).

För elever som är i behov av inackordering på grund av skolgången i gymnasieskola med offentlig huvudman enligt skollagen 15 kap. 32 §, kan ekonomiskt stöd ges till inackordering som ett alternativ till elevresor. Stödet ska avse boende, fördyrat uppehälle och resor till och från hemmet. Stödet ska ges kontant eller på annat sätt som framgår av beslut efter ansökan. Om stödet ges kontant, ska det lämnas med lägst 1/30 av prisbasbeloppet enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken för varje hel kalendermånad som eleven bor inackorderad. Beloppet får avrundas till närmast lägre hela tiotal kronor. Skyldigheten gällande stöd för inackordering gäller till och med första kalenderhalvåret det år eleven fyller 20 år. Denna skyldighet gäller dock inte, elever som har tagits emot i andra hand till ett nationellt program enligt 16 kap. 47 §, elever som har tagits emot enligt 17 kap. 19 § tredje stycket, elever på Rh-anpassad utbildning, eller utlandssvenska elever som får studiehjälp i form av inackorderingstillägg enligt studiestödslagen (1999:1395). Detta beslut kan överklagas till allmän förvaltningsrätt, enligt skollagen 28 kap. 5 § punkt 6.

För elever som studerar på distans med huvudman godkänd för att bedriva sådan undervisning som framgår i 22 kap. Distansundervisning i vissa skolformer 2§ 7-9 §§ skollagen, finns enligt 12 § en rätt till ersättning för resor och boende inom Sverige för att delta i obligatoriska undervisningsmoment som krävs för utbildningen. Elevens hemkommun är ansvarig för kostnaderna avseende detta.

1.1 Grundförutsättningar för dagliga resor mellan bostad och skola

För att vara berättigad till stöd för dagliga elevresor gäller följande:

- Eleven har rätt till studiehjälp enligt studiestödslagen (1999:1395)
- Avståndet mellan folkbokföringsadress och skola är minst 6 km
- Eleven är skriven i Umeå kommun
- Eleven studerar på heltid
- Eleven är inte beviljad stöd för inackordering, så kallat inackorderingstillägg
- Stödet kan sökas max till och med vårterminen det år som eleven fyller 20 år

En elev som har en varaktig funktionsnedsättning och med anledning av detta behöver speciella transporter till gymnasieskolan, kan ansöka om färdtjänst hos Tillståndsenheten för färdtjänst i Umeå kommun.

1.2 Elevresor som ej omfattas

Respektive gymnasieskola ansvarar för resor under skoldagen som sker inom ramen för skolans verksamhet exempelvis studiebesök, friluftsdagar, praktik, APL eller undervisning på annan plats. Om en elev själv väljer annan praktikplats exempelvis i annan stad eller kommun, istället för den av skolan erbjudna praktikplatsen, har skolan eller huvudmannen ingen skyldighet att bekosta elevresor.

Alla elever i Umeås kommunala gymnasieskolor är försäkrade genom kommunens gemensamma olycksfallsförsäkring. Vid olycksfall och tillfälligt behov av resor till och från skola, ansvarar vårdnadshavare/elev för att anmäla olycksfallet till försäkringsbolaget. Försäkringen omfattar även elever i fristående skolor som har valt att ingå i kommunens olycksfallsförsäkring. En elev som råkat ut för ett olycksfall och som omfattas av denna försäkring, kan ha rätt till ersättning för resekostnader med taxi, vid eventuellt behov av taxiresor till och från skolan.

Umeå kommun ansvarar inte för elevresor för elever som studerar utomlands.

1.3 Avståndsmätning

Avståndsmätning mellan bostad och skola sker med hjälp av Umeå kommuns lantmäteri, och ett geografiskt informationssystem (GIS). Detta enligt beslut i Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, 2020-12-06, SK-2020/00489.

1.4 Förändringar i skolsituationen ska meddelas

Om något förändras i elevens skolsituation som påverkar rätten till stöd för elevresor måste detta omgående meddelas till kommunen. Exempelvis om eleven mister sin rätt till studiestöd på grund av hög frånvaro, eller vid studieavbrott samt vid ändring av folkbokföringsadress. Busskort eller ekonomiskt stöd som tas emot på felaktiga grunder kan medföra att en elev blir återbetalningsskyldig.

2. Busskort för elevresa

Busskortet är en personlig värdehandling och innehåller två bussresor per skoldag inom Västerbottens län. Busskortet är giltigt under hela gymnasietiden och innefattar vid behov även resor med tåg och övergång till tätortstrafik i enlighet med Länstrafikens regler.

Om en elev är tvungen att lösa biljett trots giltigt busskort, exempelvis på grund av systemfel på bussens kortläsare, kan ansökan om ersättning göras via Länstrafikens webbplats mot uppvisande av kvitto.

Busskortet är endast avsett för resor mellan bostad och skola och kan dras in vid missbruk. Missbruk av kort kan medföra en polisanmälan.

Förlorat eller förstört kort ersätts mot en administrativ avgift om 300kr.

2.1 Ansökan och utlämning av busskort

Kommunen utgår från det digitala kartverktyget "Busskortskoll" för att bedöma om avståndskravet på 6 km mellan skola och folkbokföringsadress är uppfyllt. "Busskortskoll" är framtagen i samarbete med Umeå kommuns lantmäteri. Där anger eleven sin folkbokföringsadress eller vårdnadshavares adress (vid växelvisboende), för att kontrollera om kraven uppfylls för busskort till dagliga resor mellan bostad och skola. Elever som bedöms vara berättigade till stöd ansöker via länken i kartan.

Busskortshandläggaren kontrollerar och verkställer därefter utlämningen av busskort, förutsatt att eleven uppfyller kraven.

Elever som inte är nöjd med det besked som eleven fått kan lämna in en ny ansökan på blankett.

3. Kontant ersättning för elevresa

3.1 Kontant ersättning om avstånd mellan bostad och närmaste hållplats överstiger 4 kilometer

Elev som uppfyller ovanstående regler för dagliga elevresor och där avståndet till närmaste busshållplats från folkbokföringsadressen är minst 4 kilometer, kan utöver busskort ansöka om kontant ersättning. Med närmaste hållplats avses den hållplats där eleven kan vara på skolan kl. 08.10 och vid hållplatsen senast kl. 18.00. Elevens resväg från hållplatsen till skolan ska inte överstiga 2 timmar.

Avståndsmätning mellan folkbokföringsadress/bostad och hållplats sker med hjälp av Umeå kommuns lantmäteri, och ett geografiskt informationssystem (GIS).

Kontanterättning för elevresor utbetalas enligt Skatteverkets norm för skattefri reseersättning med egen bil, för de kostnader eleven har för resor mellan folkbokföringsadress och hållplats. Kontanterättningen uppgår till högst 1/30 av prisbasbelopp för det totala stödet, i det innefattas kostnad för busskort och kostnaden för resor mellan folkbokföringsadress och hållplats.

Beslut om ersättning beviljas för hela gymnasietiden, under förutsättning att eleven fortsatt uppfyller kraven och gällande regelverk inte förändras. Utbetalning sker månadsvis och tillämpas inte retroaktivt. Ansökan om kontanterättning behöver inkomma senast den 30 september, för beslut om ersättning för ett helt läsår. I övrigt gäller ersättning från innevarande ansökningsmånad. Kontanterättning utbetalas genom en schablonersättning, under månaderna september till maj.

Vid växelvis boende utbetalas endast kontanterättning för halva månaden, gällande kontanterättning till närmsta hållplats. Detta enligt beslut i Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, 2020-12-06, (SK-2020/00489).

För omyndig elev skickar elevens vårdnadshavare in ansökan om kontanterättning. Elev som är myndig vid ansökningstillfället ska själv skicka in ansökan.

3.2 Kontanterättning för dagliga resor med färdtjänst

Vid beviljad färdtjänst ersätter kommunen egenavgiftskostnaden för färdtjänstresor till och från folkbokföringsadressen och skolan, mot uppvisande av kvitto/fakturakopia.

Ersättningen uppgår maximalt till 1/30 av prisbasbeloppet för de månader eleven har kostnader för färdtjänst. Enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken (2010:1250).

För omyndig elev skickar elevens vårdnadshavare in ansökan om kontanterättning. Elev som är myndig vid ansökningstillfället måste själv skicka in ansökan.

Om en elev, som har beviljats färdtjänst, av någon anledning inte kan nyttja färdtjänsten och istället väljer att ta sig till skolan med annat färdmedel utbetalas stödet enligt Skatteverkets norm för skattefri reseersättning med egen bil upp till ett belopp som maximalt motsvarar stödet för egenavgiften för beviljad färdtjänst (maximalt 1/30 av prisbasbeloppet). Eleven måste då komplettera ansökan med beslutsunderlag för färdtjänst och ifylld ansökan om nyttjande av annat färdmedel för att en bedömning om stödet ska kunna göras.

För det fall eleven väljer ett annat färdmedel gäller beslutet om kontanterättning till dess att eleven meddelar annat.

4. Ansökan om stöd till inackordering

De flesta elever som väljer att studera i en annan kommun kan lösa det genom dagpendling, men för vissa kan det bli aktuellt med inackordering. Som alternativ till att ersätta elevers resekostnader mellan bostad och skola kan kommunen lämna ekonomiskt stöd till inackordering, så kallat inackorderingstillägg. Stödet avser att begränsa de olägenheter som följer av en lång resväg mellan hemort och studieort. Bidragsnivån är knuten till prisbasbeloppet som uppdateras årligen, och beloppstabellen nedan under 4.2.

4.1 Grundförutsättning för stöd till inackordering

För att kunna ha rätt till inackorderingstillägg ska den sökande:

- vara inackorderad på studieorten, styrks med hyreskontrakt eller intyg från hyresvärd
- vara inskriven i kommunal gymnasieskola
- vara folkbokförd hos vårdnadshavare i Umeå kommun
- vara mottagen i första hand
- inte vara äldre än 20 år (kan beviljas tom vårterminen det år eleven fyller 20 år)
- studera på heltid
- ha ett avstånd mellan bostad och skolan på minst 40 kilometer enkel väg eller vid kortare avstånd en restid på minst 2 timmar enkel väg mellan bostad och skola

Vid prövning tas endast hänsyn till elevens möjlighet att delta vid skolans anordnade verksamhet, och inte exempelvis möjlighet att delta vid fritidsaktiviteter.

Elever som studerar hemifrån på distans, med godkänd huvudman för distansstudier kan ha rätt till ersättning för resor för obligatoriska moment där fysisk närvaro krävs. Information för att få ersättning för resor och boende vid distansstudier för obligatoriska moment framgår på kommunens hemsida.

Inackorderingstillägg för boende vid arbetsplatsförlagt lärande (APL) på annan ort, ersätts som huvudregel inte. Detta med anledning av att det ytterst är skolan som ansvarar för att tillhandahålla APL-plats till eleverna, och om huvudmannen inte lyckas anordna plats för detta kan beslut fattas om skolförlagd APL-undervisning på elevnivå.

Elever som studerar vid en fristående gymnasieskola, eller folkhögskola hänvisas till CSN, för statligt stöd gällande inackordering.

4.2 Ansökan och utbetalning av stöd till inackordering

Elev som uppfyller kraven ansöker om stöd till inackordering via digitalblankett på Umeå kommuns hemsida.

Utbetalning sker månadsvis och tillämpas inte retroaktivt. Ansökan om inackorderingstillägg behöver inkomma senast den 30 september, för beslut om ersättning för ett helt läsår. I övrigt gäller stöd till inackordering från innevarande ansökningsmånad.

För omyndig elev skickar elevens vårdnadshavare in ansökan om inackorderingstillägg. Elev som är myndig vid ansökningstillfället ska själv skicka in ansökan.

Utbetalning av inackorderingstillägg utgår från nedan fastställd beloppstabell, där lägsta belopp motsvarar 1/30 prisbasbelopp. För reseavstånd över 174 km, tillkommer en procentuell justering med nedan angiven utifrån faktor angiven i %. Avrundning av avståndet sker uppåt, till närmaste hel kilometer. Belopp i kronor avrundas till närmast lägre helt tiotal.

Reseavstånd, kilometer	Belopp, kronor
40–174	1/30 av prisbasbeloppet
175–599	1,12/30 av prisbasbeloppet
600–899	1,24/30 av prisbasbeloppet
900–1299	1,36/30 av prisbasbeloppet
1300-	1,48/30 av prisbasbeloppet

4.3 Avståndsmätning

Avståndsmätning mellan folkbokföringsadress/bostad och skola sker med hjälp av Umeå kommuns lantmäteri, och det geografiska informationssystemet (GIS).

4.4 Förändringar i elevens skolsituation ska meddelas

Om något ändras i elevens skolsituation som påverkar rätten till inackorderingstillägg måste detta omgående meddelas till kommunen. Exempelvis om eleven mister sin rätt till studiestöd på grund av hög frånvaro, eller vid studieavbrott samt om inackorderingens upphör. Inackorderingstillägg som tas emot på felaktiga grunder kan medföra att eleven riskerar att bli återbetalningsskyldig.